

Література:

1. Restorative Justice: An overview by Toni E. Marshall. A report by the Home Office Research and Statistics Directorate. 1999. URL: <https://fbga.redguitars.co.uk/restorativeJusticeAnOverview.pdf>

2. Про реалізацію пілотного проєкту «Програма відновного правосуддя за участю неповнолітніх, які є підозрюваними, обвинуваченими у вчиненні кримінального правопорушення»: Наказ Міністерство юстиції України Міністерство внутрішніх справ України та Офісу Генерального прокурора від 22 липня 2024 року N 2176/5/501/176. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1116-24#Text>

3. Про затвердження Положення про центри з надання безоплатної правничої допомоги: Наказ Міністерства юстиції України 02.07.2012 № 967/5 (зі змінами, станом на 30.11.2023). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1091-12#Text>

4. Порядок ведення Координаційним центром з надання правничої допомоги Реєстру медіаторів, які залучаються центрами з надання безоплатної правничої допомоги: Затверджено Наказом Міністерства юстиції України 28 листопада 2022 року № 5298/5. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1499-22#n24>

4. Порядок оплати послуг з медіації медіаторам, які залучаються центрами з надання безоплатної правничої допомоги: Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 19 січня 2024 р. № 63 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/63-2024-%D0%BF#n12>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-589-4-28>

ДОВІРА ГРОМАДЯН ДО ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ ЯК КЛЮЧОВИЙ ІНДИКАТОР РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ РЕФОРМИ У СФЕРІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Малімон Віталій Іванович

*кандидат наук з державного управління, доцент,
доцент кафедри публічного управління, адміністрування
і національної безпеки,*

*Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу
м. Івано-Франківськ, Україна*

Реформування правоохоронних органів в Україні становить один із пріоритетних векторів модернізації системи публічного управління, що

набуває особливої ваги в умовах воєнного стану, актуалізації безпекових ризиків та завдань післявоєнної відбудови. У сучасній науці й практиці управління результативність реформ дедалі рідше визначається виключно формальними ознаками – ухваленням нормативно-правових актів, інституційним переформатуванням або кадровими рішеннями. Натомість визначальними стають показники, які відображають фактичну якість взаємодії держави та суспільства, зокрема рівень довіри громадян до правоохоронних органів [5; 6].

Актуальність означеної проблематики посилюється тим, що в Україні фіксується нерівномірна та залежна від суспільно-політичного контексту динаміка довіри до правоохоронних органів. Результати соціологічних опитувань 2022–2025 рр. засвідчують як позитивні тенденції, так і відносно стабільні осередки недовіри, що вказує на неповну завершеність реформаторських перетворень і наявність системних управлінських дисфункцій [2; 3; 7].

Метою дослідження є теоретико-емпіричне обґрунтування довіри громадян до правоохоронних органів як ключового індикатора результативності реформи у сфері публічного управління, а також аналіз соціологічних даних з метою виявлення проблемних аспектів формування та підтримання довіри.

У науковій літературі довіра інтерпретується не як суто суб'єктивна оцінка, а як інтегрований індикатор якості управління, що синтезує уявлення про дієвість, справедливість і відкритість функціонування публічних інституцій [6]. У правоохоронній сфері довіра безпосередньо корелює з легітимністю застосування державного примусу, додержанням стандартів прав людини та суспільним сприйняттям органів правопорядку як таких, що орієнтуються на надання публічних послуг і взаємодію з громадою, а не на переважно каральні практики [5].

У зазначеній площині результативність реформування правоохоронних органів виявляється через:

- готовність громадян до взаємодії з поліцією та іншими правоохоронними органами;

- сприйняття принципу рівності перед законом і переконаність у відсутності вибірковості правозастосування;

- оцінювання якості реагування на звернення, повідомлення та факти правопорушень;

- рівень суспільної підтримки управлінських рішень, спрямованих на реформування [4].

Отже, довіра постає узагальнювальним індикатором, який акумулює наслідки кадрових, організаційних, антикорупційних і комунікативних перетворень у системі правоохоронних органів.

Соціологічні дослідження 2022–2025 років засвідчують багатовимірний і неоднорідний стан довіри громадян до правоохоронних органів. За результатами моніторингу Центру Разумкова (листопад 2025 р.) Національній поліції висловили довіру 45,5% респондентів, тоді як 49% – недовіру; різниця між цими показниками (баланс довіри) становила -3,5 [7]. Зазначене співвідношення вказує на переважання недовіри над довірою, водночас фіксуючи істотну частку населення з критичними оцінками діяльності поліції.

Матеріали Київського міжнародного інституту соціології також відображають варіативність показників довіри залежно від часу проведення опитування та суспільно-політичного контексту. Так, у лютому 2024 року повідомлялося, що 58% громадян довіряють Національній поліції [3], тоді як у узагальнювальному огляді динаміки за 2021–2024 роки, оприлюдненому на початку 2025 року, рівень довіри оцінено помітно нижче – близько 37% [2]. Такі відмінності можуть бути зумовлені відмінностями методики вимірювання, різними часовими зрізами, а також впливом подієвих чинників (інтенсивність бойових дій, резонансні кримінальні провадження, інформаційний фон).

Для публічного управління визначальним є не лише абсолютний рівень довіри, а й динаміка її змін та співвідношення довіри й недовіри. Саме ці параметри дають змогу оцінити, наскільки реформування правоохоронних органів сприймається суспільством як послідовний і справедливий процес.

Комплексний аналіз фахових публікацій і результатів соціологічних вимірювань [1–7] дає підстави виокремити низку системних чинників, що стримують формування та зростання довіри населення до правоохоронних органів і, відповідно, знижують оцінку результативності реформаторських перетворень.

По-перше, зберігається стійкий розрив між проголошеною орієнтацією на надання публічних послуг і фактичними практиками щоденної взаємодії з громадянами. Запровадження стандартів обслуговування, професійної етики та комунікації нерідко має переважно нормативно-процедурний характер і не завжди супроводжується зміною управлінської культури, стилів керівництва та поведінкових настанов персоналу. Унаслідок цього громадяни часто оцінюють діяльність правоохоронців не за задекларованими принципами, а за безпосереднім досвідом контактів, що й формує амбівалентний або негативний образ інституції [5].

По-друге, істотний негативний вплив справляє фрагментарність реформування. Окремі позитивні результати (зокрема оновлення підрозділів патрульної служби, удосконалення електронних

інструментів взаємодії, розвиток окремих цифрових послуг) часто нівелюються дефіцитом системної узгодженості між різними складниками правоохоронного сектору, нечіткістю розмежування повноважень та недостатністю координаційних механізмів. Додатковим чинником є слабкість внутрішніх процедур підзвітності й контролю, що знижує спроможність організацій до самокорекції та своєчасного реагування на порушення [3].

По-третє, в умовах воєнного стану особливо загострюється проблема узгодження безпекових потреб із гарантіями прав і свобод людини. Розширення повноважень та інтенсивніше застосування примусових заходів підвищують ризики непропорційного втручання, процедурних порушень і зловживань. Навіть поодинокі випадки надмірного або неправомірного застосування сили мають кумулятивний ефект, породжуючи довготривалі негативні наслідки для довіри та легітимності правоохоронної діяльності, незалежно від того, чи вони виправдовуються воєнними обставинами в суспільній дискусії [6]. Узагальнюючи, зазначені проблеми мають спільну ознаку: вони стосуються не лише індивідуальної професійної поведінки працівників, а насамперед інституційної спроможності системи забезпечувати сталі стандарти якості, прозорості, підзвітності та правомірності дій.

Висновки. Довіра населення до правоохоронних органів постає інтегрованим індикатором результативності реформ, оскільки відображає легітимність владного впливу, якість правозастосовної практики та інституційну спроможність держави забезпечувати публічну безпеку. Дані соціологічних досліджень 2022–2025 рр. засвідчують мінливу, контекстно зумовлену динаміку довіри, чутливу до управлінських рішень, резонансних подій і повсякденного досвіду взаємодії громадян із правоохоронцями. Стримувальними чинниками є структурний розрив між декларованою орієнтацією на послуги та реальними практиками, фрагментарність перетворень і дефіцит координації, репутаційні втрати через корупційні ризики й вибірковість правозастосування, а також ризики непропорційного примусу у воєнний період. Підвищення довіри потребує комплексного посилення підзвітності, стандартів якості та гарантій прав людини, а також регулярного уніфікованого моніторингу як підстави для коригування політики.

Література:

1. Безпека та довіра 2024 : за результатами досліджень 2013–2023 років, проведених у Харківській, Вінницькій та Хмельницькій областях : монографія / [авт. : Сердюк О. О., Бугайчук К. Л.,

Щербакова І. В. та ін.; за заг. ред. Сокуренка В. В.]. Харків : Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2024. 149 с.

2. Київський міжнародний інститут соціології (КМІС). Динаміка довіри соціальним інституціям у 2021–2024 роках. URL: <https://www.kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1467&page=1>.

3. КМІС : Рівень довіри українців до влади знижується, ЗСУ зберігають високий рейтинг – опитування. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2023/12/18/novyna/suspilstvo/riven-doviry-ukrayincziv-vlady-znyzhuyetsya-zsu-zberihayut-vysokyj-rejtynh-opytuvannya>.

4. Курінний С. Про комплексність реформи правоохоронних органів України. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2023. № 2 (128). URL: <https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/12106/1/3.pdf>.

5. Мозолюк-Боднар Л. М. Правоохоронні відносини в умовах сучасних суспільно-політичних трансформацій : особливості, тенденції, виклики. *Dictum Factum*. 2025. № 1 (17). С. 33–39. URL: <https://df.duit.in.ua/index.php/dictum/article/view/378/339>.

6. Помаза-Пономаренко А. Л. Забезпечення публічної безпеки : особливості надання публічних послуг і реалізації механізму правопорядку. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Публічне управління та адміністрування*. 2024. Т. 34 (73). № 1. URL: https://pubadm.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/1_2024/43.pdf.

7. Центр Разумкова. Оцінка ситуації в країні, довіра до соціальних інститутів, оцінка проблем, що існують в українському суспільстві (листопад 2025 р.). URL: <https://razumkov.org.ua/napriamku/sotsiologichni-doslidzhennia/otsinka-sytuatsii-v-kraini-dovira-dosotsialnykh-institutiv-otsinka-problem-shcho-isnuut-v-ukrainskomu-suspilstvi-lystopad-2025r>.